

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Preventivní a intervenční program:

Úvod:

Školy, ať základní či střední, se potýkají s nárůstem sociálně negativních jevů – projevů šikany, agresivity, nedostatku sociálního citění, zneužívání drog apod. Anonymita školního prostředí s minimem jiných než „školních“ kontaktů mezi žáky nahrává zmiňovaným jevům. K tomu, aby nedošlo k rozvoji či nastartování těchto jevů, slouží právě tyto programy. Velmi vhodná je dlouhodobá spolupráce se školami zajišťující výběr kolektivů vhodných pro účast na tomto programu, spolupráci třídního učitele a metodika prevence školy po celou dobu programu i po jeho skončení. Zvláště pokračování práce s třídou poučeným třídním učitelem a následná nabídka zájmových aktivit pro jednotlivce i zúčastněné kolektivy umožňují dlouhodobé působení programů za rámec jednodenního intervenčního nebo preventivního programu.

Komu je program určen:

- Třídním kolektivům ZŠ
- Třídním kolektivům SŠ

Kde je třeba řešit problémy s :

- Nově vznikajícími kolektivy
- komunikací uvnitř třídy, popř. v komunikaci s učitelem, školou
- narůstající agresivitou, prvními příznaky šikany
- izolovanými jedinci

Zaměření programu si určí objednatel programu (třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog...). Vždy je jeho součástí mapování rolí ve třídě, třídního klimatu.

Charakteristika:

1. program předpokládá úzkou součinnost se školním psychologem, výchovným poradcem, metodikem prevence školy, třídním učitelem popř. i psychologem Pedagogicko-psychologické poradny
2. preventivní program je určen především pro mapování třídního kolektivu (role ve třídě, třídní klima, izolování či vyřazování jedinci, hlavní skupinové hodnoty, vztah k třídnímu učitelem, ostatním učitelům, škole)
3. k intervenčnímu programu přistupujeme tehdy, je-li narušen vztah s třídním učitelem či školou jako celkem, vztahy mezi žáky třídy či výrazná skupina ze třídy (početně, vlivem na ostatní) má tendenci k sociálně negativnímu jednání
4. podle stupně problému budeme řešit:
  - jednorázovým preventivním programem
  - preventivním a následným intervenčním programem
5. program bude vždy probíhat mimo školu za přítomnosti třídního učitele popř. výchovného poradce nebo pedagoga, ke kterému má skupina pozitivní vztah

Obsah programu:

Program bude obsahovat (dle časového rozsahu):

- analytickou část: přímými i nepřímými způsoby budeme zjišťovat stav, jeho příčiny, stupeň narušení „normálních“ vztahů, hlavní tendence a vůdčí osobnosti ve skupině
- „intervenční“ část: rozkrýt vztahy, ukázat a vyjasnit si postoje členů skupiny, pojmenovat problémy
- „léčení“: navození pozitivních vztahů a tendencí v konání (podle stupně problémů, bude součástí hned prvního programu nebo až následujících) – využívá zjištěných pozitivních

tendencí, vůdčích typů s jen malou mírou sociální nepřizpůsobivosti, budeme se snažit ukázat „jde to jinak“

Všechny programy budou využívat drobné herní aktivity nutící ke spolupráci, netradičním pohledům. Budou obsahovat psychologické hry pro sebepoznání, poznání druhých, naučení se umění komunikovat, naslouchat druhým.

Preventivní – minimální rozsah (diagnostický):

1. dotazníkové šetření a jeho vyhodnocení (provedení dotazníků ve škole: 1 vyučovací hodina, vyhodnocení dotazníků: 4h) – základní diagnostika kolektivu
2. Interaktivní program se třídou (ve škole) v rozsahu dvou vyučovacích hodin

Preventivní celodenní program:

1. dotazníkové šetření a jeho vyhodnocení (provedení dotazníků ve škole: 1 vyučovací hodina, vyhodnocení dotazníků: 4h) – základní diagnostika kolektivu. Není nutné, byl-li prováděn minimální preventivní program s nepříliš dlouhým předstihem.
2. vlastní program (6-8 hodin dle možností školy)
  - a) seznámení, rozehrání, první kontakty
  - b) bližší seznámení, komunikace, haptické a kooperativní aktivity
  - c) „otevírání“ (aktivita individuálně přizpůsobená momentálnímu stavu skupiny –např. týmové aktivity, komunikační aktivity, sebereflexe jednotlivců i skupiny)
  - d) hodnocení (programu, sebe, kolektivu, širší – škola, názory na společnost...)
3. následné zjištění efektivit a další práce s kolektivem (pozorování, popř. následné dotazníkové či jiné šetření, komunikace s pedagogem školy, usměrňování)

Následné programy po celodenních programech:

Cílem je mapovat další vývoj třídy popř. se zaměřením na problémy zjištěné při předchozích programech. Mohou proběhnout dvěma formami:

1. V rozsahu jedné vyučovací hodiny – pouze srovnávací dotazník
2. V rozsahu dvou vyučovacích hodin – interaktivní program mapující další vývoj třídy, který proběhne ve škole

Následný intervenční celodenní program:

Má stejnou strukturu jako preventivní program s tím, že v případě předchozího konání preventivního programu neobsahuje část 1 a v části 2 jsou zkráceny aktivity typu a, b a aktivity typu c jsou zaměřeny na konkrétní řešený problém – jsou adresnější a jdou více do hloubky.

Všechny programy budou využívat drobné herní aktivity vedoucí ke spolupráci, netradičním pohledům. Budou obsahovat psychologické hry pro sebepoznání, poznání druhých, naučení se umění komunikovat, naslouchat druhým.

Aktivity ve volném čase, zájmové aktivity:

Ve spolupráci s DDM Třebíč lze zajistit návaznou nabídku pro třídy i jednotlivce zúčastněné na programech týkající se využívání volného času s nenásilným sledováním dalšího vývoje vztahů i osobností.

Po zkušenostech s několika problematickými osobnostmi ve třídách, kde problémy nemohou být řešeny pouze vrstevnickým programem, jsou těmto žákům nabídnuty dobrodružné aktivity s lákavým tématem, jejichž součástí je nenásilné vedení k nutnosti spolupráce, komunikace s ostatními, nalézání své role, schopnosti prosadit se na jedné straně a respektovat rozhodnutí většiny na straně druhé. Aktivity učí odpovědnosti za své činy a rozhodnutí na pozadí příběhu, jehož jsou děti součástí. Jsou vhodné pro ten věk dětí, pro který jsou nabízeny i tyto programy pro třídy. Odehrávají se převážně o víkendech a prázdninách, účast je tedy podmíněna souhlasem rodičů a zaplacením poplatku (ubytování, strava, doprava).

Platební podmínky:

Programy jsou podpořeny grantovým programem města Třebíče, následné aktivity pro problematické osobnosti z dalších grantových programů. Cena programů je proto minimální.

Celodenní preventivní program včetně diagnostiky: 150,- Kč / třída

VŽDY: TŘÍDNÍ UČITELÉ A METODICI PREVENCE ŠKOLY OBDRŽÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY, JEJICHŽ SOUČÁSTÍ BUDOU ZPRACOVANÉ DOTAZNÍKY.

Kvalifikace a zkušenosti realizátora:

Mgr. Kamil Svoboda - jmenovaný vykonal státní zkoušku z etopedie, je autorem řady zážitkových programů a absolventem seminářů osobnostní sociální výchovy (celostátní projekt Dokážu to?), Je držitelem následujících certifikátů vydaných ministerstvem školství: „Učitel zážitkové pedagogiky“, „Instruktor iniciativních her“, „Instruktor simulačních a strategických her“, „Instruktor nízkých a vysokých lanových aktivit“, je absolventem akreditovaných seminářů zabývajících se problémem šikany, osobnostní a sociální výchovy, dramaturgie her, psychosemináře (rizika náročných psychologických aktivit). Dále modulů komunikace, prevence vyhoření, supervize, etika a etické kodexy, krizová intervence, sebepoznání, řešení konfliktů, šetrná sebeobrana v rámci celoživotního vzdělávání sociálních pracovníků (akreditováno MPSV). Je proškolen na využívání diagnostického dotazníku B3 (Braun).

Preventivním a intervenčním programům se věnuje od roku 2003. Od té doby realizoval několik desítek preventivních a intervenčních programů pro střední a základní školy, adaptační programy pro první ročníky středních škol a šesté ročníky základních škol. Spolupracuje se školními psychology, psychologem PPP Třebíč a okresní metodickou prevence PhDr. et. PaedDr. Janou Matějkovou.

Informace o uskutečněných programech lze získat především:

- Pedagogicko-psychologická poradna Třebíč
- Vyšší odborná škola a Střední škola veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč
- ZŠ T.G. Masaryka Třebíč
- ZŠ Bartuškova Třebíč

Objednání programů a další podrobnosti: Kamil Svoboda, DDM Třebíč

tel. 605 437 805, 568 846 217, e-mail: svoboda@ddmtrebic.cz